


ШАБАТ



Суботнія свечы, хала, віно. Спыненне паўсядзённым, будзённай працы ў сёмы дзень тыдня - адна з галоўных заповедзяў Старога Завету, які абвясчае: «Помні дзень суботні і чці яго: шэсць дзён працуй і завяршае ўсе справы свае, а ў сёмы - усе справы рабі толькі для Бога ». Таму галоўнае свята

Некаторыя навукоўцы мяркуюць, што паходжанне свята знаходзіцца ў цеснай сувязі з сакральным лікам «сем» (Шэва). З глыбокай старажытнасці магія лікаў была шырока распаўсюджана ў многіх народаў Усходу.



Праз сем сямігоддзем - 49 гадоў - наступаў Юбілейны год (Йовель), калі трэба было адпускаяць рабоў на волю і вяртаць зямельныя ўчасткі, адабраныя за даўгі. Сем дзён належала адзначаць святы праснакі і Суккот, сем тыдняў падзялялі святы Песах і Шавуот, на небе старажытныя габрэі налічвалі сем планет і г.д.

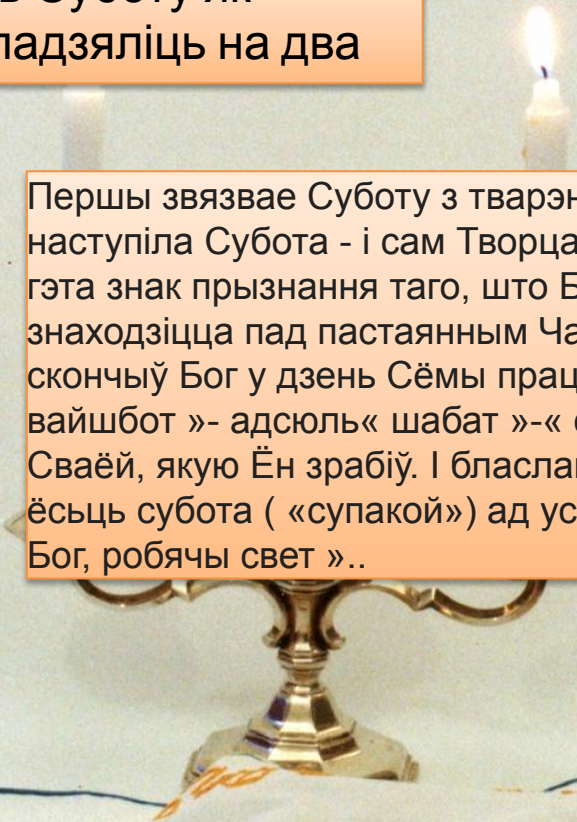


Лік «сем» (а таксама кратныя яму) на Блізкім Усходзе, у тым ліку ў габрэяў, лічылася шчаслівым, было выразам паўнаты, завершанасці. Такі Суботні год (Шэміт) - кожны сёмы год, у час якога трэба было дараваць даўгі і даваць адпачынак раллі.

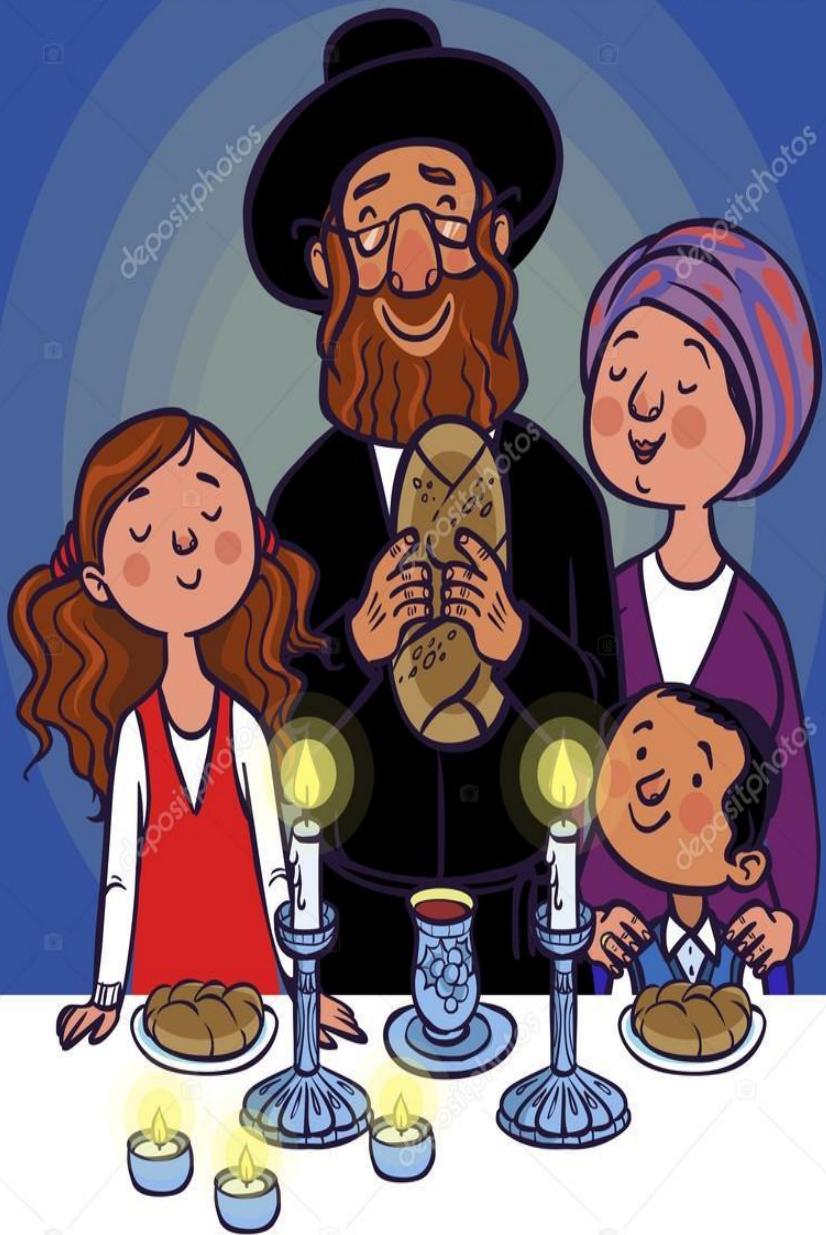
Ўказанні Торы вылучаць Суботу як асаблівы дзень можна падзяліць на два тыпу.

Першы звязвае Суботу з тварэннем свету: пасля шасці дзён тварэння наступіла Субота - і сам Творца спыніў працу. Г.зн. захаванне Суботы - гэта знак прызнання таго, што Бог стварыў свет, і што свет гэты знаходзіцца пад пастаянным Чароўным кіраваннем. (Быццё 2: 2): «І скончыў Бог у дзень Сёмы працу Сваю, якую Ён зрабіў, і адпачываў («вайшбот» - адсюль «шабат» - «супакой») у Дзень Сёмы ад усёй працы Сваёй, якую Ён зрабіў. І блаславіў Бог Дзень Сёмы і асьвяціў яго, бо ён ёсць субота («супакой») ад усякай прадукцыйнай працы, і яе стварыў Бог, робячы свет»..

Другі тып указанняў нагадвае аб выхадзе з Егіпта: гэта падзея ператварыла габрэя-раба ў вольнага чалавека; так і суботу вызваляе габрэя ад рабства штодзённасці. «Не рабі ніякай працы ні ты, ні раб твой, каб адпачыў раб твой і рабыня твая, як ты, і памятай, што рабом быў ты ў зямлі Егіпецкай, але Гасподзь, Бог твой, вывеў цябе адтуль рукою моцнаю і цягліцай прасьцёртай, таму і наказаў табе Гасподзь, Бог твой, усталяваць Дзень Суботні». Такім чынам, першы ўрывак паказвае на ўніверсальнае значэнне Суботы, пра які павінна памятаць ўсё чалавецтва, а другі - на яго нацыянальнае значэнне, пра завет паміж чалавекам і Богам.



SHABAT SHALOM!



Асаблівае стаўленне да суботы падкрэсліваецца тым, што самыя строгія абмежаванні на працу прыпадаюць менавіта на суботу - традыцыя забараняе вырабляць у суботу «будзённыя» дзеянні, якія парушаюць святочнасць суботы. Да такіх дзеянняў можна аднесці ўсё звязанае з грашовымі разлікамі і паўсядзённым працай (аж да падрыхтоўкі ежы), а таксама ўсе размовы на «будзённыя» тэмы.

Святкаванне Суботы ўключае выкананне прадпісанняў Торы і мудрацоў, звязаных з асвятчэннем, аддзяленнем гэтага дня. Некаторыя з гэтых прадпісанняў маюць канкрэтнае выраз: перад Суботай запальваюць свечкі, прамаўляючы спецыяльнае благаслаўленне; у суботу ладзяць тры святочныя трапезы, і першыя дзве з іх пачынаюць з асаблівай малітвы - киддуш, г.зн. асвятчэння Суботы над кувалем віна. Іншыя прадпісанні накіраваны на стварэнне асаблівай святочнай атмасферы: людзі апрачаюць прыгожую вопратку, сям'я збіраецца разам за святочна накрытым сталом, ядуць смачную ежу, п'юць віно.

Субота ўваходзіць у габрэйскі дом у момант запальвання суботніх свечак. Увечары ў пятніцу, абавязкова да заходу сонца, гаспадыня дома запальвае суботнія свечкі і прамаўляе дабраславенне на запальванне свечак. Пасля гэтага лічыцца, што субота пачалася.